

Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi

Examining Attitudes of Prospective Teachers Who Took Pedagogical Formation Education Towards Teaching Profession

Tezcan KARTAL¹

Özlem AFACAN²

Alındığı Tarih: 08.06.2012, Yayınlandığı Tarih: 03.01.2013

Özet

Çalışma, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma betimsel araştırma niteliğinde olup tarama modelinde yürütülmüştür. Bu çalışmada da pedagojik formasyon eğitimi alan fen edebiyat ve sağlık meslek yüksek okulu mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları birer olgu olarak düşünülmüş ve çalışma sürecinde de bu olgular betimlenerek ilişkilendirilme yoluna gidilmiştir. Çalışma grubu, amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik durum örnekleme kapsamında belirlenmiştir. Bu çerçevede, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında fen edebiyat fakültesi ve sağlık yüksek okulu mezunu olup pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının özelliklerini yansıttığı düşünülen Ahi Evran Üniversitesi sürekli eğitim merkezinde öğrenim görmekte olan toplam 135 öğretmen adayı çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma verilerini toplamak için Özgür (1994) tarafından geliştirilen ölçme aracı kullanılmıştır. Çalışmada, elde edilen verilerin analizi sürecinde SPSS 15 paket programından yararlanılmıştır. Bu kapsamda elde edilen verilerin analizi sürecinde; betimsel istatistikler ile birlikte açıklayıcı istatistik teknikleri uygulanmıştır. Ayrıca eta-kare (etki büyüklüğü) korelasyon katsayısı da hesaplanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; çalışmada, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu ve 60 % oranında öğretmenlik mesleğine yönelik kendilerini yeterli gördükleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pedagojik Formasyon, Öğretmenlik Mesleği, Tutum

Abstract

This study aims to analyze the attitudes of prospective teachers who took pedagogical formation education toward teaching profession. The study is a descriptive research. In this study, prospective teachers attitudes toward teaching profession were thought as a phenomenon and these phenomenons were related with each other by making descriptions. Study group was determined through homogeneous case sampling which is a kind of purposively sampling. A total of 135 prospective teachers which took pedagogical formation education at continuing education center of Ahi Evran University participated to the study in 2011-2012 academic year. A survey, developed by Ozgur (1994), was used to collect the data. SPSS 15 package program was used to analysis the data. Exploratory statistic techniques along with descriptive statistics were used during the analysis period. Effect sizes correlation coefficient was calculated. Results indicated that attitudes of prospective teachers who took the pedagogical formation education about teaching profession were above the average level and they see sufficient themselves for teaching profession.

¹Arş. Gör., Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Kırşehir, tezcankartal@gmail.com

²Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Bilgisi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Kırşehir, ozlemafacan2005@gmail.com

Key Words: Pedagogical Formation, Teaching Profession, Attitude

Giriş

Bir ülkenin gelişmesinde ve çağdaşlaşmasında gerekli olan en önemli unsur insandır. İnsanların diğer insanları belli bir maksatla kültürlemelerine ya da kasıtlı kültürleme sürecine “eğitim” denilmektedir Aynı zamanda eğitim bireyin yaşantısında kasıtlı olarak istendik yönde davranışlar meydana getirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999; Ertürk, 1997).

Şişman (2007) eğitim sisteminin en önemli ögesinin öğretmen olduğunu belirtmiştir. Eğitim sisteminin başarısı nitelikli, mesleğini seven, konu bilgisi, alan bilgisi ve pedagojik alan bilgisine sahip olan öğretmenlere bağlıdır. Öğretmenlik bilgi, beceri gibi bilişsel alan yeterlikleri yanında, tutum ve davranış gibi duyuşsal alan yeterlikleri de gerektiren bir meslektir (Çetin, 2006; Kartal, Öztürk ve Ekici, 2012a).

Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir (Smith, 1968; Aktaran: Kağıtçıbaşı, 2006). Tutum, davranışa hazırlayıcı bir etkidir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, onların öğretmenlik yaptıkları zaman içinde davranışlarını da ortaya çıkarmaktadır. Camadan ve Duysak (2010) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu, bireyin öğretmenlik mesleği hakkındaki düşünceleri, ona karşı hissettikleri ve mesleği icra ederken ortaya koyduğu performansı şeklinde tanımlanmıştır.

Varış (1988), öğretmenin tutum ve davranışlarının ve duygusal tepkilerinin öğrenciyi etkileyebileceğini ve bu sebeple öğretmenlerin nitelikli bir öğretmen olabilme yolunda tüm yeterlikleri kazanmaları gerektiğini ifade etmektedir. Küçükahmet (2005) ise öğrencilerin, öğretmenleri ile ilişkilerinin tüm kişiliklerini etkilediğini, bu konu üzerinde çalışmalarıyla tanınan Flanders’ın özellikle sınıf ortamında öğretmen-öğrenci arasındaki sözlü ve sözsüz iletişimin öğrencinin kişiliği ve okul başarısı üzerindeki etkisini ortaya çıkardığını belirtmiştir.

Sosyal öğrenme teorisine göre, tutumlar model alma yolu ile öğrenmeden oldukça fazla etkilenmektedir. İlgili grup üzerinde yoğunlaştığı zaman, model alınacak davranış benimsenmekte ve beğenme yönünde tutumlar meydana gelmektedir Okulda model alınacak kişi öğretmendir. Bu nedenle nitelikli öğretmen yetiştirilmesi ve program başarısının artırılması için öğretmen adaylarının mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve tutumları olumsuz ise olumlu yönde değiştirilmesi zorunludur (Demirbaş ve Yağbasan, 2005; Semerci ve Semerci, 2004).

Ülkemizdeki öğretmen ihtiyacı eğitim fakültelerinden karşılanmaktadır. Bununla birlikte yeniden yapılandırmaya göre, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Öğretmenliği ve Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Bölümleri çeşitli branşlarda ortaöğretime branş öğretmeni de yetiştirebileceklerdir. Aynı zamanda belirtilen iki bölüm şimdilik ilgili enstitü bünyesinde yürütecekleri tezsiz yüksek lisans programlarıyla Eğitim Bilimleri Bölümünün desteği ile ilgili alanlarda öğretmen yetiştireceklerdir (YÖK, 2007).

Bu düzenlemeler aynı şekilde Yükseköğretim Kurulunun 11 Temmuz 2007 tarihli toplantısında da karara bağlanmıştır (YÖK, 2007). 28.01.2010 tarihli Yükseköğretim Kurulunun aldığı bir kararla, 2010-2011 eğitim öğretim yılından itibaren pedagojik formasyon eğitimi, tezsiz yüksek lisans eğitimi ile değil, sertifika eğitimi ile verilmektedir. Hangi fakülteden ya da bölümden olduğuna bakılmaksızın öğrenci iken ya da mezuniyet sonrası gerekli koşulları sağlayan tüm fakültelerin ve tüm bölümlerin öğrencileri pedagojik formasyon eğitimi alabilmektedir.

Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile ilgili olarak yurt içindeki alan yazın incelendiğinde, tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına (Can, 2010), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesine (Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Ceylan ve Turhan, 2010), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerindeki nedenlere (Özbek, 2007; Çermik, Doğan ve Şahin, 2010), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesine (Aslan ve Köksal Akyol, 2006; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Erdamar Koç ve Demircioğlu, 2009; Güneşli ve Aslan, 2009; Bulut, 2009; Çetinkaya, 2009; Aksoy, 2010; Camadan ve Duysak, 2010), öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi tespit etmeye (Yeşil, 2010) yönelik çok sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Uluslar arası alan yazın incelendiğinde ise öğretmenlik mesleğinin algılanmasına (Thuranira, 2010), öğretmenlik mesleğinin seçimine (Rots, Aelterman, Devos, ve Vlerick, 2010), öğretmenlerin mesleklerini bırakma nedenlerine (Skaalvik ve Skaalvik, 2011) yönelik çalışmalar mevcuttur.

Öğretmenlerin öğrencilerini olumlu ya da olumsuz etkileyebildiğine göre ileride bu mesleği icra edecek olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının son derece önemli olduğunu düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının tutumları, öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri, öğretmenlik mesleğini nasıl gördükleri ve ailesinde öğretmen olup olmadığı ile yakından ilgilidir. Rots vd.'nin de (2010) belirttiği gibi sosyal öğrenme teorisinde, bireyin meslek seçimiyle ilgili olarak, genetik faktörler, çevresel koşullar, öğrenme deneyimleri, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler etkili olmaktadır.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adayları bu eğitimi aldıktan sonra sertifika sahibi olacak ve öğretmenlik mesleğini icra edeceklerdir. Bu sebepten öğretmenlik mesleğini seçen ve atanmak üzere bekleyen adayların, öğretmenlik mesleği hakkında ne düşündükleri araştırılması gereken oldukça önemli bir konudur. Ayrıca, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde eğitim fakültelerinde okumakta olan öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını tespit etmeye yönelik bir çok çalışmanın yapıldığı fakat pedagojik formasyon eğitimi alan fen, edebiyat fakültesi ve sağlık meslek yüksek okul mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını inceleyen çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu yönüyle de çalışma alan yazındaki bu eksikliğe ilişkin sağlayacağı katkı göz önüne alındığında daha da önemli hale gelmektedir. Buradan yola çıkarak bu çalışmada pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemek amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma betimsel araştırma niteliğinde olup tarama modelinde yürütülmüştür. Bu tür yaklaşımda ilgilenilen olay madde, birey, grup, konu vb. birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye çalışılır. Betimleme çalışmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır. Tarama modelleri ise var olan durumu, var olduğu biçimde ve nesnel bir yaklaşım ile ortaya koyma üzerine temellendirilmektedir (Karasar, 2009; Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010). Bu çalışmada da pedagojik formasyon eğitimi alan fen edebiyat ve sağlık meslek yüksek okulu mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları birer olgu olarak düşünülmüş ve çalışma sürecinde de bu olgular betimlenerek ilişkilendirilme yoluna gidilmiştir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları üzerinde etkili olabileceği düşünülen ve literatürde (Aslan ve Köksal Akyol, 2006; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Özbek, 2007; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Bulut, 2009; Çetinkaya, 2009; Çermik, Doğan ve Şahin, 2010; Ceylan ve Turhan, 2010; Camadan ve Duysak, 2010; Yeşil, 2010; Thuranira, 2010; Rots ve diğ., 2010; Kartal, Kaya, Öztürk ve Ekici, 2012b) üzerinde durulan bazı bağımsız değişkenlerle (cinsiyet, mezun olunan lisans programı, lisans programına ilişkin genel not ortalaması, ailede öğretmen olup-olmaması,

anne mesleği, baba mesleği, ailenin aylık toplam geliri, mezun olunan lise türü, öğretmenlik mesleğini tercih sebebi) birlikte ilişki ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik durum örnekleme kapsamında belirlenmiştir. Grup içi değişimin en aza indirildiği durumlara odaklanmanın temel ilke olduğu bu yöntemde amaç, küçük, benzeşik bir örneklem oluşturma yoluyla belirgin bir alt grubu tanımlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008; Karasar, 2009; Büyüköztürk ve diğ., 2010). Bu çerçevede, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında fen edebiyat fakültesi ve sağlık meslek yüksek okulu mezunu olup pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının özelliklerini yansıttığı düşünülen Ahi Evran Üniversitesi sürekli eğitim merkezinde öğrenim görmekte olan toplam 135 öğretmen adayı çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma grubuna dahil edilen 135 pedagojik formasyon eğitimi almakta olan öğretmen adayının bölümlere göre frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Örneklemedeki Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

Fakülte Türü	Bölümler	f	%	
Fen Edebiyat Fakültesi	Fen Bilimleri (f=52; %39)	Fizik	13	9,6
		Kimya	7	5,2
		Biyoloji	13	9,6
		Matematik	19	14,1
	Sosyal Bilimler (f=57; %42)	Tarih	21	15,6
		Coğrafya	7	5,2
Edebiyat		29	21,5	
Sağlık Yüksek Okulu	Sağlık Bilimleri (f=26; %19)	Hemşirelik	26	19,3

Tablo 1’e göre çalışma grubuna dahil edilen pedagojik formasyon almış olan öğretmen adaylarının 39%’u Fen Bilimleri [Fizik (f=13; 9,6%), Kimya (f=7; 5,2%), Biyoloji(f=13; 9,6%) ve Matematik (f=19; 14,1%)], 42%’si Sosyal Bilimler [Tarih(f=21; 15,6%), Coğrafya(f=7; 5,2%) ve Edebiyat(f=29; 21,5%)] ve 19%’u ise Sağlık Bilimleri [Hemşirelik(f=26; 19,3%)] olarak dağıldığı görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın verilerini toplamak için Özgür (1994) tarafından geliştirilen ölçme aracı kullanılmıştır. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin orijinali 33 maddeden oluşmaktadır. Özgür (1994) tarafından geliştirilen ölçme aracının geçerlik ve güvenilirlik

çalışmaları yeniden yapılmıştır. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin öğretmen adaylarının durumlarına uygunluğunu belirlemek amacıyla ölçeğe ilişkin uzman görüşlerine dil ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin güvenilirlik analizi çalışmaları için, çalışma grubunda bulunmayan eğitim fakültesinde okumakta olan 414 öğretmen adayı seçilmiş ve bunlara ölçeğin ön uygulaması yapılmıştır. Elde edilen verilere göre, ölçek toplam puanı için alt 27%' lik ve üst 27%' lik gruplar oluşturularak, her bir madde ve alt ölçekler için farkların anlamlılığı t-Testi ile çözümlenmiştir. Ayrıca madde-toplam korelasyonları kullanılarak, ölçek maddelerinin güvenilirliklerine, Cronbach Alfa kullanarak testin güvenilirliğine bakılmıştır. “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarının sonunda ölçeğin aslına sadık kalınarak ve Tutum ölçeği en son haliyle 33 maddeden oluşacak şekilde hazırlanmıştır. Bu haliyle tutum ölçeğine yapılan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .865 olarak hesaplanmıştır. Kalaycı (2005)'e göre hesaplanan alpha değeri; $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ aralığında olduğundan ölçek yüksek derecede güvenilirdir. Ayrıca, etki büyüklüğü (η^2) korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada, elde edilen verilerin analizi sürecinde SPSS 15 paket programından yararlanılmıştır. Analiz sürecine geçilmeden önce verilerin normallik testleri kapsamında her bir bağımlı değişken düzeyinde dağılımların normallik gösterip-göstermediği *Kolmogorov-Smirnov* normalite testi sonuçlarına bakılmıştır. *Kolmogorov-Smirnov* normallik testi analiz sonuçları, bağımlı değişkenler için tüm gruplarda normal dağılım göstermektedir. Bu kapsamda elde edilen verilerin analizi sürecinde; betimsel istatistikler olarak frekans (f), yüzde (%), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (SD) değerleri ile birlikte açıklayıcı istatistik tekniklerinde ise ikili değişkenler için bağımsız gruplar için t-testi ve ikiden fazla değişkenler için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) ve anlamlı farkın kaynağını tespit etmek için de Scheffe testi uygulanmıştır. Hesaplanan ortalama değerlerin yorumlanmasında kullanılan değerlendirme ölçeği; $Ranj = (\text{Dizi Genişliği}) / (\text{Grup Sayısı})$ formülü ile oluşturulmuştur (Turgut, 1992; Arseven, 1993; Taşdemir, 2003). Buna göre değerlendirme ölçeği Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Hesaplanan Ortalama Değerlerin Yorumlanmasında Kullanılan Ranj Değerleri

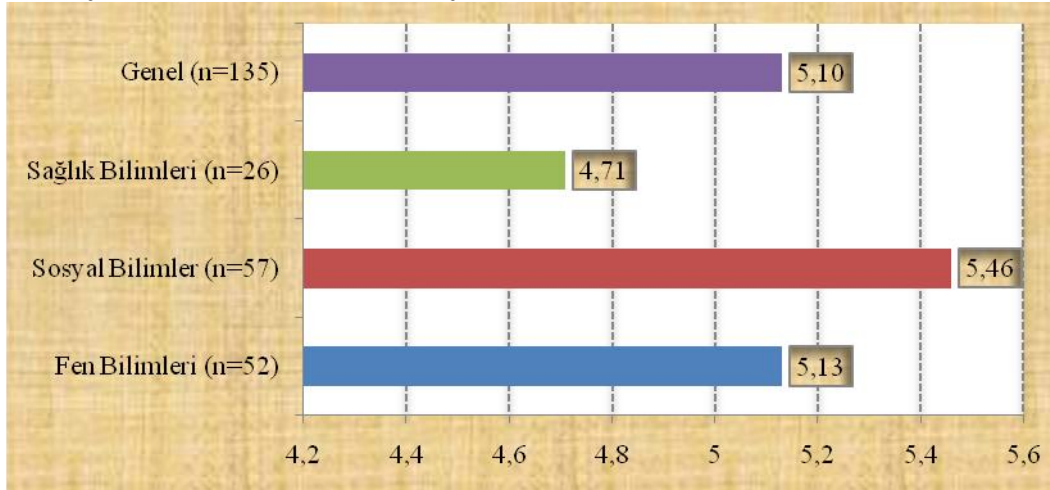
Verilen Ağırlık	Nitelik Grupları	Sınırı
10	Kesinlikle Katılıyorum	9,10-10,0
9	%90	8,19-9,09
8	%80	7,28-8,18
7	%70	6,37-7,27
6	%60	5,46-6,36
5	%50	4,55-5,45
4	%40	3,64-4,54
3	%30	2,73-3,63
2	%20	1,82-2,72
1	%10	0,91-1,81
0	Kesinlikle Katılmıyorum	0,00-0,90

Bulgular

Pedagojik formasyon alan Fen Fakültesi [Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik], Edebiyat Fakültesi [Tarih, Coğrafya ve Edebiyat] ve sağlık yüksek okulu [Hemşirelik] mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına ilişkin bulgular Grafik 1’de betimsel olarak verilmiştir.

Grafik 1.

Pedagojik Formasyon Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Grafik 1’de elde edilen bulgulara göre, pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının ortalamaları incelendiğinde, genel olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puan ortalamalarının ($\bar{X} = 5,10$) orta

düzeyin üzerinde olduğu ve 60% oranında (Tablo 2) öğretmenlik mesleğine yönelik kendilerini yeterli gördükleri anlaşılmaktadır. Fakat öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının ortalamaları bölümlere göre bölümler arası farklılık göstermektedir. Buna göre; öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalamaları, fen bilimleri (fizik, kimya, biyoloji ve matematik) bölümü ($\bar{X}=5,13$) ve sosyal bilimler (tarih, coğrafya ve edebiyat) bölümü ($\bar{X}=5,46$) orta düzeyin üzerinde ve 60% oranında (Tablo 2); sağlık bilimleri (hemşirelik) ($\bar{X}=4,71$) orta düzeyde ve 50% oranında (Tablo 2) öğretmenlik mesleğine ilişkin kendilerini yeterli hissetmektedirler.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin betimsel bulgular Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

Tercih Sebebi	Öğretmenliği Tercih Etme Sebebi	f	%
İçsel Faktörler	Öğretmeyi Sevdiğim İçin	56	23,04
	Öğretmenlik Mesleğini Sevme	49	20,16
	Sosyal Statü ve Saygınlık	18	7,4
Dışsal Faktörler	Çalışma Standartlarından Dolayı	45	18,51
	Öğretmenliği Bayanlar İçin Uygun Bir Meslek Olarak Görme	39	16,05
	İş Olanğından Dolayı	22	9,08
	Aile ve Çevrenin Etkisi	14	5,76

Tablo 3'te elde edilen bulgulara göre, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörler iki temel faktör altında toplanmıştır. Buna göre, öğretmenlik mesleğini tercih etmede etkili olan içsel faktörleri; Öğretmeyi Sevdiğim İçin (23,04%), Öğretmenlik Mesleğini Sevme (20,16%) ve Sosyal Statü ve Saygınlık (18,51%) oluşturmakta iken, dışsal faktörleri ise Çalışma Standartlarından Dolayı (18,51%), Öğretmenliği Bayanlar İçin Uygun Bir Meslek Olarak Görme (16,05%), İş Olanğından Dolayı (9,08%) ve Aile ve Çevrenin Etkisi (5,76%) oluşturmaktadır.

Genel olarak pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanları, lisans programını tercih sırası ve öğretmen adayının yaşı arasındaki korelasyon katsayılarına ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Genel Olarak Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutum Puanları, Lisans Programını Tercih Sırası ve Öğretmen adayının Yaşı Arasındaki Pearson Correlation Katsayısına İlişkin Bulgular

		Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum	Lisans Programı Tercih Sıralaması	Öğretmen Adayının Yaşı
Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum	r p n	1 135	-,062 ,475 135	-,158 ,067 135
Lisans Programı Tercih Sıralaması	r p n		1 135	-,113 ,192 135
Öğretmen Adayının Yaşı	r p n			1 135

Tablo 4'te verilen bulgulara göre, genel olarak pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile lisans programı tercih sırası ($r=-.062$; $p>.05$) ve öğretmen adayının yaşı ($r=-.158$; $p>.05$) arasında negatif bir ilişkinin olmasına rağmen bu ilişki istatistikî olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır. Ayrıca, lisans programı tercih sırası ile öğretmen adayının yaşı ($r=-.113$; $p>.05$) arasında istatistikî olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına ilişkin bulgular Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutum Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Erkek Kız	46 89	5,275 5,146	1,038 ,707	,851	.396

Tablo 5'te elde edilen bulgulara göre, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre istatistikî olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($t=.851$; $p>.05$). Buna göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının fen bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik), sosyal bilimler (Tarih, Coğrafya ve Edebiyat) ve sağlık bilimleri (Hemşirelik) bölümlerine göre mesleğe ilişkin tutum puanlarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutum Puanlarının Bölümlere Göre ANOVA Sonuçları

	Bölümler	\bar{X}	S	F	p	Fark
Öğretmenlik	Fen Bilimleri (n=52)(a)	5,133	,711			
Mesleğine	Sosyal Bilimler (n=57)(b)	5,460	,920	8,224	.000**	b-c
Yönelik Tutum	Sağlık Bilimleri (n=26)(c)	4,711	,619			

*p<.05 **p<.001

Tablo 6’da verilen bulgulara göre, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanları ile öğretmen adaylarının mezun oldukları bölümler arasında istatistiki olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir (F=8.224; p<.001). Başka bir deyişle öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları bölümlere göre farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farkın kaynağı, çalışma grubunu oluşturan sağlık bilimleri (hemşirelik) ve sosyal bilimler (tarih, coğrafya ve edebiyat) bölümleri arasındaki mesleğe ilişkin tutum puanı ortalamalarının farklılığından (\bar{X} sağlık=4,71; \bar{X} sosyal=5,46) kaynaklanmaktadır.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının genel akademik not ortalamalarına göre analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Pedagojik Formasyon Alan Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutum Puanlarının Genel Akademik Not Ortalaması Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

	Genel Akademik Not Ortalaması	N	\bar{X}	S	t	p	η^2
Öğretmenlik	2,00-2,99	98	5,304	,813			
Mesleğine	3,00-4,00	37	4,887	,819	2,656	.009*	.0504
Yönelik Tutum							

*p<.05

Tablo 7’de edinilen bulgulara göre, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin genel tutumları ile genel akademik not ortalamaları arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir (t=2,656; p<.05). Buna göre öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları, genel akademik not ortalamalarına göre farklılık göstermektedir. Fakat genel akademik not ortalaması yüksek olan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik olarak tutumlarının azaldığı görülmektedir. Bu noktada etki büyüklüğüne (η^2) bakıldığında öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin genel tutumlarının düşük ve orta düzey arasında bir noktaya karşılık geldiği görülmektedir. Etki büyüklüğü .01, .06 ve .14 değerlerine karşılık olarak sırasıyla küçük, orta ve büyük olarak tanımlanmıştır (Gren, Salkind ve Akey, 2000; Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2006).

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının ailede öğretmen olup-olmamasına göre analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutum Puanlarının Ailede Öğretmen Olup-Olmaması Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

		Ailede Öğretmen Olma Durumu	N	\bar{X}	S	t	p
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Evet		68	5,101	,717	1,249	.214
	Hayır		67	5,280	,934		

Tablo 8’de elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanları ile ailede öğretmen olup-olmaması durumları arasında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($t=1,249$; $p<.05$). Buna göre öğretmen adaylarının ailesinde öğretmen olmasının, mesleğine ilişkin tutumları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının baba mesleği değişkenine göre analiz sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Pedagojik Formasyon Alan Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutum Puanlarının Baba Mesleği Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

		Baba Mesleği	\bar{X}	S	F	p	Fark
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	İşçi (n=44)(a)		5,105	,737	1,901	.133	-
	Memur (n=36)(b)		5,198	1,085			
	Serbest (n=23)(c)		4,961	,670			
	Emekli (n=32)(d)		5,462	,687			

Tablo 9’da elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanları ile baba mesleği değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($F=1,901$; $p<.05$). Buna göre, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları baba mesleğine göre değişiklik göstermemektedir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının mezun olunan lise değişkenine göre analiz sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Pedagojik Formasyon Alan Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutum Puanlarının Mezun Olunan Lise Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

		Mezun Olunan Lise	\bar{X}	S	F	p	Fark
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Genel Lise (n=90)(a)		5,152	,761	1,461	.228	-
	Meslek Lisesi (n=11)(b)		4,843	,536			
	Anadolu Lisesi (n=13)(c)		5,421	,613			
	Süper Lise (n=21)(d)		5,392	1,246			

Tablo 10’da elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanları ile mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($F=1,461$; $p<.05$). Buna göre, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları mezun olunan lise türüne göre değişmemektedir.

Sonuçlar ve Tartışma

Yapılan çalışmada pedagojik formasyon eğitimi almış olan Fen Fakültesi [Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik], Edebiyat Fakültesi [Tarih, Coğrafya ve Edebiyat] ve sağlık yüksek okulu [Hemşirelik] mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve bu tutumlarına mezun oldukları bölümlerin, öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin, lisans programı tercih sırasının, yaşın, cinsiyetin, genel akademik not ortalamasının, ailesinde öğretmen olmasının, anne-baba mesleğinin, mezun olunan lise türünün ve aylık gelir düzeyinin etkisi incelenmiştir. Bu amaçla Özgür (1994) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmış ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .865 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmada, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu ve 60% oranında öğretmenlik mesleğine yönelik kendilerini yeterli gördükleri saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanı ortalamaları bölümlere göre farklılık göstermektedir ve öğretmen adaylarının tutum puanları ortalamalarının, *sosyal bilimlerde*, *fen bilimlerine* ve *sağlık bilimlerine* göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Kartal ve diğ.’nin (2012b) çalışmalarının sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tutum puanları ile öğretmen adaylarının okudukları ana bilim dalları (*Sınıf Öğretmenliği*, *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği* ve *Fen Bilgisi Öğretmenliği*) arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farkın kaynağı incelendiğinde ise *Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı* öğretmen adayları ile *Fen Bilgisi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı* öğretmen adayları arasında, *Fen Bilgisi Öğretmenliği ana bilim dalı* öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalı* öğretmen adayları ile *Fen Bilgisi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı* öğretmen adayları arasında, *Fen Bilgisi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı* öğretmen adayları lehine yine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan içsel ve dışsal faktörlere baktığımızda en çok içsel faktörün etkili olduğu görülmektedir. Çalışmaya

katılan 56 öğretmen adayı, “öğretmeyi sevdikleri için” bu mesleği tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Korthagen (2004), öğretmenliğin rolü ile ilgili önemli gelişmelerin ortaya çıkmasıyla birlikte “profesyonel kimlik” temasının tekrardan ilgi çekmeye başladığını belirtmiştir. Beijaard, Meijer ve Verloop (2004) ise bu “profesyonel kimliğin” dinamik bir süreç içerisinde yani öğretmenin deneyimlerini yeniden yorumlaması ile oluştuğundan bahsetmektedir. Aynı zamanda bu “profesyonel kimlik”, birey ve müfredat arasındaki etkileşimden ve birbiriyle uyumlu ya da uyumsuz olan alt kimliklerden oluşmaktadır. Profesyonel kimliğin bir diğer özelliği de öğretmenin kendi mesleki gelişiminde aktif rol oynamasının gerekli olmasıdır. Öğretmen adaylarıyla uygulama sırasında yapılan konuşmalarda birçoğunun dersane ya da etüt merkezinde çalıştığı ve kendi branşlarında özel dersler verdikleri öğrenilmiştir. Öğretmen adaylarının bir çoğunun pedagojik formasyon eğitimi almadan önce de öğretmen olarak bazı kurumlarda çalışmaları, öğretme işinde deneyimli oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanları ile öğretmen adayının yaşı arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır. Bu bulgu Can (2000), Tanel, Kaya Şengören ve Tanel (2007) ’in çalışmalarıyla örtüşmektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu alan yazındaki birçok çalışmayla paralellik göstermektedir (Can, 2000; Gürbüz Türk ve Genç, 2004; Çakır, Kan ve Sünbül, 2006; Bozkırlı ve Er, 2011; Kartal ve diğ., 2012b). Alan yazın incelendiğinde farklı sonuçlarla da karşılaşmak mümkündür. Örneğin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların birçoğunda bayan öğretmen adaylarının tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu ve cinsiyet değişkeninin tutumu etkilediği tespit edilmiştir (Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Aksoy, 2010; Çapa ve Çil, 2000; Kaya ve Büyükkasap, 2005; Soran, Demirci ve Atay, 1996).

Öğretmen adaylarının tutum puanlarının bölümlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında, sosyal ve sağlık bilimler bölümü öğretmen adaylarının tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve sosyal bilimler bölümü öğretmen adaylarının tutum puanlarının da diğer bölümlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Can (2010) ile Taşkın Şahin ve Hacıömeroğlu (2010)’un çalışmaları bölümler arası farklılığın olabileceği yönündeki çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Öğretmen adaylarının genel akademik not ortalamalarıyla tutum puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı farklılık vardır. Bu noktada etki büyüklüğüne (η^2) bakıldığında

öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin genel tutumlarının düşük ve orta düzey arasında bir noktaya karşılık geldiği görülmektedir

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları, ailesinde öğretmen olup olmama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Çalışmanın bu bulgusu Tanel ve diğ. (2007)'in çalışmalarının sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Diğer taraftan Aslan ve Köksal Akyol (2006) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre ailede öğretmen olmasının mesleki benlik saygısı üzerinde pozitif yönde anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Ayrıca Krumboltz (1979) sosyal öğrenme kuramına göre kariyer kararlarında genetik faktörlerin, çevresel koşulların, öğrenme deneyimlerinin, bilişsel, duygusal tepkilerin ve performans becerilerinin etkili olabileceğini belirtmiştir. Hooge, Honingh ve Langelaan (2011) çalışmalarında öğretmenlerin sosyal misyonlarını ayrıntılı bir şekilde araştırmış ve araştırmaları sonucunda öğretmenliğin normatif pedagojik sosyal misyon ve geniş sosyal misyon olarak ayrıldığını saptamışlardır. Rots ve Aelterman (2009) ise, öğretmen adaylarının ya isteyerek öğretmenlik mesleğini seçtiklerini ya da üniversitede öğrenim gördükleri sırada öğretmenliği sevdiklerini belirtmişlerdir. Skaalvik ve Skaalvik (2011) çalışmalarında, öğretmenlerin, öğretmenlik mesleklerini bırakmalarında okul şartları, duygusal tükenmişlik, iş doyumu, ait olma hissi ve motivasyon arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin mesleklerini bırakmalarına ait olma hissi ile duygusal tükenmişliğin dolaylı olarak etkilediğini saptamışlardır.

Çalışmada öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutum ile anne-baba eğitim durumları karşılaştırıldığında, anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu İlter ve Köksalan (2011) ve Tanel ve diğ. (2007)'in çalışmalarıyla örtüşmektedir. Yine çalışmanın bir diğer sonucu olarak öğretmen adaylarının tutum puanları ile mezun oldukları lise türü arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu Şimşek (2005), Üstün (2007) ve Aksoy'un (2010) bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Öneriler

Çalışmanın sonuçlarından yola çıkılarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerine yönelik olumlu tutum oluşturmaları veya tutumlarını daha da olumlu yönde geliştirmeleri için öğrenme fırsatları bulabilecekleri ve aynı zamanda öğrendiklerini uygulayabilecekleri ortamlar oluşturulabilir.

2. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarıyla yapılan bu çalışmanın bir benzeri eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarıyla da yapılabilir. Hatta formasyon eğitimi alan öğretmen adayları ile eğitim fakültesi son sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları karşılaştırılabilir. Bu şekilde öğretmen adaylarının mezun oldukları fakültelerin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde herhangi bir etkisi olup olmadığı araştırılabilir.
3. Bazı çalışmalarda cinsiyet değişkeninin tutumu etkilediği, bazılarında ise etkilemediği görülmüştür. Bu farklılığın kaynağını belirleme noktasında nitel çalışma desenlerinden yararlanılarak farklı çalışmalar ortaya konulabilir.
4. Öğretmenlik mesleğini tercih sebebine ilişkin olarak öğretmen adaylarının tercih ettiği sebepler dışında kalan diğer belirleyici faktörleri de irdelemek amacıyla daha derinlemesine nitel çalışmalar yapılabilir.
5. Bu çalışmada, *Cinsiyet, Mezun Olunan Lisans Programı, Lisans Programına İlişkin Genel Not Ortalaması, Ailede Öğretmen Olup-olmaması, Baba Mesleği, Mezun Olunan Lise Türü, Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebebi* birer bağımsız değişken olarak kullanılmıştır. Başka çalışmalarda bağımsız değişken olarak *Anne Mesleği* ve *Ailenin Aylık Toplam Geliri* gibi değişkenler kullanılabilir.

Kaynaklar

- Akpınar, E., Yıldız, E. ve Ergin, Ö. (2006). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56–62.
- Aksoy, M. E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 197-212.
- Arseven, A. D. (1993). *Alan araştırma yöntemi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Aslan, D. ve Köksal Akyol, A. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 51-60.
- Baykara Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 151-168.

- Beijaard, D., P.C. Meijer, & N. Verloop. (2004). Reconsidering research on teachers' professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 20, 107–28.
- Bozkırlı, K. Ç. ve Er, O. (2011). Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Vol. 6/4, 457-466.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Büyükkaragöz, S. Ş. ve Çivi, C. (1999). *Genel öğretim metotları, öğretimde planlama uygulama*. (10 baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Camadan, F. ve Duysak, A. (2010). Farklı programlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması: Rize Üniversitesi Örneği. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 11-13 November, 2010, Antalya-Turkey.
- Can, Ş. (2010). Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 24, 1-28.
- Ceylan, M. ve Turhan, E. (2010). Student-teachers' opinions about education and teaching profession example of anadolu university. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2287–2299.
- Çakır, Ö., Kan, A. ve Sünbül, Ö. (2006). öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksek lisans programlarının tutum ve özyeterlik açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 36–47.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 69-73.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15), 33–53.
- Çermik, H., Doğan, B. ve Şahin, A. (2010). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 201-212.

- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 298-305.
- Demirbaş, M. ve Yağbasan, R. (2005). Sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin bilimsel tutumlarının kalıcılığına olan etkisinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 363-382.
- Erdamar Koç, G. ve Demircioğlu, Y. (2009). Aile ekonomisi ve beslenme eğitimi bölümü öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 118-129.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Green, S., Salkind, N. & Akey, T. (2000). *Using SPSS for windows: Analyzing and understanding data*. New Jersey: Practice Hall.
- Güneyli, A. ve Aslan, C. (2009). Evaluation of Turkish prospective teachers' attitudes towards teaching profession (Near East University case). *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 313-319.
- Gürbüzürk, O. ve Genç, S. Z. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 47-62.
- Hooge, E. H., Honingh M. E. & Langelaan, B. N. (2011). The teaching profession against the background of educationalisation: An exploratory study. *European Journal of Teacher Education*, 34 (3), 297-315.
- İlter, İ. ve Köksalan, B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine olan tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (1), 113-128.
- Kağıtçıbaşı, Ç.(2006). *Yeni insan ve insanlar*. (10. Basım). İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kalaycı, Ş. (2005). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler ve teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, T., Öztürk, N. & Ekici, G. (2012a). Developing pedagogical content knowledge in preservice science teachers through microteaching lesson study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 46, 2753-2758.

- Kartal, T., Kaya, V. H. Öztürk, N. ve Ekici, G. (2012b). The exploration of the attitudes of the science teacher candidates towards teaching profession. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 46, 2759-2764.
- Kaya, A. ve Büyükkasap, E. (2005). Physics student teachers' profiles, attitudes and anxiety toward teaching profession: An Erzurum sample. *Kastamonu Education Journal*, 13(2), 367-380.
- Korthagen, F.A.J. (2004). In search of the essence of a good teacher: towards a more holistic approach in teacher education. *Teaching and Teacher Education*, 20 (1), 77-97.
- Köklü, N. Büyüköztürk, Ş. ve Bökeoğlu, Ö. Ç. (2006). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Krumboltz, J.D. (1979). A social learning theory of career choice. In A.M. Mitchell, G.B. Jones, & J.D. Krumboltz (Eds.), *Social learning theory and career decision making* (pp. 19-49). Cranston, RI: Carroll Press.
- Küçükahmet, L. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. (16. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özbek, R. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde kişisel, ekonomik ve sosyal faktörlerin etkililik derecesine ilişkin algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17 (1), 145-159.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 221-232.
- Özgür, F. N. (1994). *Öğretmenlik mesleğine karşı tutum*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Rots, I. & Aelterman A. (2009). Teacher education graduates' entrance into the teaching profession: Development and test of a model. *European Journal of Psychology of Education*, 24 (4), 453-471.
- Rots, I., Aelterman A., Devos, G. & Vlerick, P. (2010). Teacher Education and the choice to enter the teaching profession: A prospective study. *Teaching and Teacher Education*. 26, 1619-1629.
- Semerci, N. ve Semerci, Ç. (2004). Attitudes toward teaching in Turkish, *Fırat University Journal of Social Science*, 14 (1), 137-146.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2011). Teacher job satisfaction and motivation to leave the teaching profession: Relations with school context, feeling of belonging, and emotional exhaustion. *Teaching and Teacher Education*, 27, 1029-1038.

- Smith, M. B. (1968). Attitude change. *International Encyclopedia of The Social Sciences*, (pp. 458-467). Crowell Collier and Mac Millan.
- Soran, H., Demirci, C. ve Atay, E. (1996). Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi fen bilimleri öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi. *II. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu*, 18-20 Eylül 1996, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Şimşek, H. (2005). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 25-50.
- Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tanel, R., Kaya Şengören, S. ve Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 1-9.
- Taşdemir, M. (2003). *Eğitimde planlama ve değerlendirme*. (2.Basım). Ankara: Ocak Yayınevi.
- Taşkın Şahin, Ç. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: Nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İlköğretim Online (Elementary Education Online)*, 9(2), 922-933.
- Thuranira, T. S. (2010). *Perspectives on the teaching profession in Kenya*. Unpublished PhD Thesis. University of Maryland, UMI 3443516.
- Turgut, M. F. (1992). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*. Ankara: Saydam Matbaası.
- Üstün, A. (2007). Farklı branşlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 339, 20-27.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 63-82.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme teori ve teknikler*. (4. Basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yeşil, H. (2010). The relationship between candidate teachers' communication skills and their attitudes towards teaching profession. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 919-922.
- Yıldırım, Ş. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK. (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi). Yükseköğretim Kurulu Yayını

2007-5. Ankara: Meteksan A.Ş. [www.yok.gov.tr/yok_ogretmen_kitabi\[1\].pdf](http://www.yok.gov.tr/yok_ogretmen_kitabi[1].pdf) adresinden 22 Ağustos 2012 tarihinde indirilmiştir.

Extended Abstract

Purpose: Prospective teachers who took pedagogical formation education will take a certificate and thus they will be able to begin teaching as a career. For this reason, prospective teachers's attitudes about teaching profession is an essential issue to study on. When studies about prospective teachers' attitudes are analyzed, it is appeared that there are many studies that have been made to identify attitudes of in-service and prospective teachers. However, studies that have investigated attitudes of prospective teachers who graduated from Faculty of Arts-Sciences (FAS) and Vocational School of Health (VSH) have shown that attitudes toward teaching profession are unsatisfied. From this respect, this study is much important in terms of its contribution to the literature. In this regard, this study aimed to analyze attitudes of prospective teachers who took pedagogical formation education for teaching profession.

Methods: This study was a descriptive research. In this kind of research, the variable which belong to a specific concerned unit and cases such as event, material, individual, group, and subject are observed and described separately. Description studies aim to explain the interaction between cases. In this study, prospective teachers' attitudes who graduated from FAS and VSH toward teaching profession are thought as a phenomenon and these phenomenons are related with each other by making descriptions during the study period. In addition to this, the relation is presented with some independent variables that are emphasized in the literature and are thought to have an effect on the attitudes of prospective teachers toward teaching profession.

Study Group: Study group was determined through case sampling which is a kind of purposively sampling. The basic principle of this method is to focus on cases in which the variance of in-groups is minimized. It aims to define a significant sub-group by forming a small and homogeneous sampling. Within this context, a total of 135 prospective teachers who were enrolled in the continuing education center of Ahi Evran University in 2011-2012 academic year participated to the study. Prospective teachers graduates from FAS and VSH and were taking pedagogical formation education at Ahi Evran University.

Data Collection Tools: A survey, developed by Ozgur (1994), was used to collect the data. Original Attitude Scale towards Teaching Profession (ASTP) consisted of 33 items. . For this study, language and context validity of the scale were conducted. A group of 414

prospective teachers who were not involved in the present study participated to the reliability analyses of the ASTP. In final step of validity and reliability studies for ASTP, the Attitude Scale was prepared as a scale that consisted of 33 items. In this condition, Cronbach Alpha reliability coefficient was found to be .865.

Analysis of Data: SPSS 15 package program was used for data analysis. Before analyses period, results of Kolmogorov-Smirnov normality test had been observed on the level of each dependent variable. The analysis results of Kolmogorov-Smirnov normality test presented a normal range of the dependent variables in all groups. Within this context, exploratory statistic techniques along with descriptive statistics were used during the analysis period. On the other side, Scheffe test was used to determine the source of significant variance based on One Way Anova results .

Result and Discussion: In this study, it was found that attitudes of prospective teachers who took pedagogical formation education toward teaching profession were above the average level and they saw sufficient themselves for teaching profession. The average attitude point of prospective teachers toward teaching profession differs within departments and it could be concluded that the average attitude point of prospective teachers was higher in social sciences than sciences and medical sciences. When internal and external factors that affect prospective teachers' preferences for teaching profession, it was appeared that internal factors are more efficient. Of prospective teachers, 56 prospective teachers indicated that they prefer this profession because they like teaching. The theme of "professional identity" began to catch attention again thanks to the important developments about the role of teaching. The professional identity was formed in a dynamic period with reinterpretation of experiences of teachers. This professional identity consists of interaction between individual and curriculum, and sub-identities that were either compatible or incompatible within each other. Another feature of professional identity was the necessity of teachers having an active role in the development of their professions.